

Egyházi és polgári

A *Magyar Egyházzene* —anyaszervezete, a Magyar Egyházzenei Társaság célkitűzéseivel összhangban— kezdettől fogva az istentisztelet énekes-zenei gyakorlatának segítségét, szolgálatát tartja elsődleges feladatának nem csak azzal, hogy eligazítást nyújt gyakorlati (és a gyakorlatot megalapozó elméleti) kérdésekben, és nem csak azzal, hogy —tárgyilagos, de nem kívülálló, a személyes érdekeltséget, elkötelezettséget nem megtagadó közegben— ilyen kérdéseket megvitat, vagy hogy bátorító, figyelmeztető vagy éppen elismerő hangon reflektál egyének vagy közösségek mai egyházzenei munkájára, hanem akkor is, amikor az egyházzene történetével foglalkozik. A tudósnak a régmúlt embere vagy tárgya sem halott lény, halott tárgy, hanem szinte eleven valóság, akivel-amivel (s a tárgyon keresztül is az emberrel) párbeszédet folytat.

Ám az egyházzenét —ahogy ezt elnökünk-tanárunk-kollégánk-sorsosunk, Dobszay László különösen sokszor megfogalmazta és tudósi-egyházzenészi életpéldájával is minduntalan igazolta— nem a zenei élet és a zenetörténet egészéből kiszakított, partikuláris vagy éppen periferiális jelenségnek tartjuk, hanem mint ami az egyetemes-általános zenei élet, műveltség része, és pedig nem csak azokban a történeti korokban, amikor a zene, legalábbis a magas szakmai mércék szerint született és művelt zene, elsődlegesen az istentisztelet zenéjét jelentette, hanem a világi-polgári zenei élet térnyerése után, ma is, azaz a —láthatóan vagy látszólag— kereszténység utáni Európában, Magyarországon is.

S ha pedig az egyházi és a polgári műveltség egymást átfedő, közös területre helyezük el magunkat, kettős a felelősség is: mindkét mércének s minél magasabb szinten meg kell felelnünk. Különösen ha erkölcsi-anyagi támogatást is kapunk. Márpedig kapunk. Nem így terveztük, de fő anyagi támogatóink állami-társadalmi alapítványok voltak, elsősorban a Nemzeti Kulturális Alap (ahogy bizalmasan mondani szoktuk: NKA-anyánk...) A European Science Foundation (ERS) 2011-ben is a European Reference Index for the Humanities (ERIH) kitüntető listájára vette lapunkat (a Magyar Zenével együtt) mint regionális érdekességű, zenei tudományos folyóiratot. Szintén a polgári szférát érinti az impresszumban a folyóirat XX. évfolyamának első számától bekövetkezett változás. A Zeneakadémia (LFZF, majd LFZE) nemcsak az egyházzenei képzés újraindításával, hanem a társasági kiadványok terjesztéséhez helyiségek, rendezvényekhez pedig elegáns és barátságos helyszínek biztosításával támogat, nem is beszélve az alkalmazásában állókról mint személyi feltételről — ami hasonlóan igaz az ELTE BTK-ra, amely vallástudományi képzési-kutatói szerkezetébe befogadta s nagy becsben tartja a liturgiatudományt. Az, hogy lapunk a valóságban régen meglevő affiliációs viszonyt néven is nevezi s hozzájárulásukat Batta András rektor s Dezső Tamás dékán, aláírásukkal, megerősítették, részükről az állandó tudományos színvonal elismerése, részünkről a magyar művelődés egésze iránti felelősségünk s —amennyiben egy tudományos lap jó akkreditációs elem— köszönetünk kifejeződése.

Dietrich Bonhoeffer

A hátrahagyott ajándékok

Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek; nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen! Hallottátok, hogy én azt mondtam néktek: „Elmegyek, és eljövök hozzátok.” Ha szeretnétek engem, örvendeznétek, hogy azt mondtam: „Elmegyek az Atyához”, mert az én Atyám nagyobb nálamnál. És most mondtam meg néktek, mielőtt meglenne, hogy amikor majd meglesz, higgyetek. (J 14,27–29)

Az Atya és a Fiú hozzánk költözik (J 14,23), és az Atya elküldi a Szentlelket (J 14,26). Ezekhez jönnek azok az ajándékok, amelyeket Jézus a tanítványoknak ad, amikor elhagyja őket.

Először a béke. Hogy a tanítványok tudják, mit kell ez alatt érteniük, Jézus világosan megismétli, hogy az ő békéje az, amelyet az övéinek ad. Milyen könnyen álmíthatták volna magukat hamis reménnyel! Annak a békéje ez, akinek a földön nem volt hova lehajtania a fejét, és akinek a keresztfára kellett mennie. Ez békesség Istennel és emberrel ott is, ahol Isten és az emberek haragja megsemmisítésünkkel fenyeget. Csak ez a krisztusi békesség maradandó. Amit a világ kínál, csak egy álom lehet, amelyből összezavarodva és félelemmel teli kell ébrednünk. De aki befogadja Jézus békességét, nem kell többé összezavarodnia és megrettennie, ha a békétlen világ háborogni kezd.

A második ajándék az öröm. Azzal, hogy Jézus az Atyához megy, azt adja nekik, amit szeretnek: örömet; mert Uruk megdicsőül. Ha a tanítványok szíve valóban Krisztusnál van, imádó ujjongással vesznek részt az ő megdicsőülésében; mert azt is tudják, hogy a Megdicsőült újra eljön és velük marad. Ez a gyülekezet krisztusi öröme.

Jézus ígérete megajándékozza a tanítványokat a hit erejével. Ez a harmadik ajándék. Semmi más nem történik, csak amit az Úr előre megmondott. Minden az ő szava szerint történik. E világ fejedelme eljön, de semmire nem képes Jézus ellen, mert semmi bűnt nem talál őbenne. De mindezekben a gyülekezet Jézus szavából tudja, hogy az ő Ura az Atyjához megy, és újra eljön. Hisz az ő szavában, és várja az ő ígétét. De ebben a Krisztus-hitben, és csak ebben van meg a gyülekezetnek a krisztusi békessége és krisztusi öröme. Hitben bizonyos a Szentlélek elküldésében és fogadja az Atyát és a Fiút, aki lakozást vesz azokban, akik Jézus Krisztust szeretik és megtartják az ő szavát.

Ford. Déri Balázs

Forrás: Bonhoeffer Brevier. Zusammengestellt und herausgegeben von Otto Dudzus. Chr. Kaiser Verlag, München (1963) 1979⁵. 218–219.